

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Danou Černou v právní věci

žalobce: **X**
bytem X
zastoupený Mgr. Ing. Janem Soudkem, advokátem
sídlem Bělehradská 1909/34, 120 00 Praha 2

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 2. 2024, č. j.: MPSV-2023/265240-711/2

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

Základ sporu

1. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal přezkoumání a zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 2. 2024, č. j.: MPSV-2023/265240-711/2 (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž bylo podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení, pracoviště pro Prahu a střední Čechy (dále jen „ČSSZ“), ze dne 23. 11. 2023, č. j. X, kterým bylo ve zkráceném přezkumném řízení podle § 97 odst. 3 a § 98 správního řádu změněno rozhodnutí Pražské správy sociálního Shodu s prvopisem potvrzuje X.

zabezpečení (dále jen „PSSZ“) ze dne 14. 6. 2023, č. j. X, ve věci zhodnocení doby a rozsahu péče žalobce o jeho matku, paní X (dále jen „opečovávaná osoba“).

II.

Shrnutí žalobní argumentace

2. Žalobce v podané žalobě uvedl, že napadené rozhodnutí i rozhodnutí ČSSZ jsou v rozporu s právními předpisy, nesprávná a nespravedlivá. Po obecném popisu vývoje domácí péče o osoby závislé na pomoci jiných osob a judikatury žalobce konstatoval, že orgány správy sociálního zabezpečení postupovaly podle obsoletní úpravy a přisvojily si více pravomocí, než jim přísluší. Stanovily totiž další podmínky pro uznání doby péče za náhradní dobu, čímž porušily čl. 2 odst. 3, odst. 4 Ústavy a čl. 2 odst. 2, odst. 4 Listiny základních práv a svobod. Správní úvaha týkající se dostatečnosti poskytované péče přináležejí úřadům práce ve smyslu § 29 odst. 1 písm. d) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 108/2006 Sb.“). Ze zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), vyplývá pro předmětné řízení jen ověření jednoduchých podmínek největšího podílu (§ 14 odst. 2), osobní péče účastníka (§ 5) a rozhodnutí (§ 12 odst. 1), naopak se nepředpokládá žádný minimální hodinový rozsah péče. Nezákonný je požadavek, aby pečující osoba „plně“ osobně pečovala. ČSSZ pochybila, když názor PSSZ podepřela více než deset let neplatným ustanovením § 2 odst. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb., zejména, když už tehdy bylo zrušeno zákonné zmocnění žalovaného v § 108 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění.
3. Podle žalobce neexistuje ani věcný důvod pro paušální vyloučení souběhu řádné osobní péče a zaměstnání na obvyklou pracovní dobu. Rozsah pracovní doby je jen jednou ze složek určujících časovou, fyzickou a duševní zátěž ze zaměstnání. Jediným spravedlivým kritériem může být poskytování odpovídající péče, ovšem ke kontrole nemají orgány správy sociálního zabezpečení pravomoc ani příležitost, neboť se žádost o uznání zpravidla podává až dlouho po zahájení péče. Po zrušení § 2 odst. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb. nemá pečující osoba běžně dostupnou informaci, jak budou její péče a souběh se zaměstnáním posuzovány, jak ji má uspořádat a jaké důkazy si má po dobu péče shromažďovat, v čemž žalobce shledává porušení předvídatelnosti rozhodování. Jak se žalobce domnívá, veřejným zájmem je motivovat náhradní dobou k péči i osoby, které vedle ní pracují a pro které zapojení do péče znamená pokles příjmů.
4. Dále žalobce tvrdil, že PSSZ pochybila, když nezkoumala, zda zaměstnání nebylo vykonáváno za jiných podmínek, jež nebránily řádnému výkonu péče. PSSZ vycházela jen z formálního hlediska délky stanovené pracovní doby, přičemž žalobce nebyl vyzván k doložení jiných podmínek. Dotazování u zaměstnavatelů nebylo bez souhlasu žalobce legální a nevedlo k pravdivému zjištění. Žalobce si organizoval práci tak, aby nebránila řádnému výkonu péče. U společnosti Accenture Services, s.r.o., mohl čerpat pracovní volno pro péči o osobu blízkou s napracováním v jinou dobu, protože se čerpání nemusí projevovat v evidenčních listech. K péči mohl žalobce využívat také přestávky na oběd a na řadu pracovních úkolů se žalobce mohl připravovat z domova. Větší část pracovních úkolů i u dalších zaměstnavatelů nebyla na překážku tomu, aby se žalobce mohl neodkladným

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

úkolům péče věnovat dálkovým způsobem i z místa výkonu zaměstnání. Žalovaný ignoroval návrh žalobce na provedení důkazu evidencí příchodů a odchodů.

5. Žalobce péči o matku vykonával řádně podle jejích potřeb, přičemž žalobcova matka neprojevila za pět let péče žádnou stížnost. PSSZ nijak nezpochybnila řádné poskytování péče ani věcně neprokázala, že by ji žalobce nemohl poskytovat. PSSZ své rozhodnutí a neoprávněné správní uvážení řádně nezduvodnila, uvedla-li pouze pravidlo bez právního podkladu a bez přiřazení rozhodujících skutečností jednotlivým ustanovením pravidla. V právních předpisech neexistuje žádný standard minimálního množství času věnovaného péči, nicméně pokud podle žalobcova propočtu jedna osoba dokonce s částečným úvazkem může poskytovat osobní péči osobě se závislostí stupně IV, nelze pochybovat, že osoba zaměstnaná na plný úvazek může poskytovat řádnou péči osobě se závislostí stupně II.
6. V důsledku zamítavých výroků byl žalobce zkrácen na výši důchodu řádově o několik set Kč měsíčně. Nemohl se ucházet o lépe placená náročná zaměstnání s přesčasy, s pracovními cestami a s omezeným uvolňováním při překážkách v práci.
7. Žalobce dále namítl, že mu rozhodnutí PSSZ ze dne 14. 6. 2023, č. j. X nebylo řádně doručeno, a tudíž nenabývalo právní moci. Další vadu spatřoval v nesprávném vyznačení doložky právní moci na rozhodnutí PSSZ ze dne 28. 2. 2019, č.j. X a v nesprávném označení data doručení odvolání proti rozhodnutí ČSSZ v napadeném rozhodnutí.
8. Žalobce závěrem navrhl, aby soud zrušil rozhodnutí žalovaného a výroky č. I, II a IV rozhodnutí ČSSZ ze dne 23. 11. 2023 a výroky č. I, II a IV rozhodnutí PSSZ.

III.

Vyjádření žalovaného k žalobě a replika žalobce

9. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že vzhledem k rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 8. 2022, č. j. 13 Ad 16/2019-32, byly šetřeny konkrétní podmínky zaměstnání žalobce v dobách od 1. 10. 2013 do 31. 12. 2013, od 1. 1. 2014 do 31. 1. 2014 a od 29. 6. 2015 do 20. 9. 2015. Podle evidenčního listu důchodového pojištění měl žalobce v roce 2013 jen pět dnů vyloučené doby a v dalších obdobích nebyla evidována žádná vyloučená doba, zohlednila se i doba dojíždění žalobce v rozsahu cca 1,5 hodiny denně. Výkon výdělečné činnosti na plný pracovní úvazek v uvedených dobách žalobci zajistil plnohodnotnou příspěvkovou účast na důchodovém pojištění. Souběžný výkon zaměstnání na plný pracovní úvazek, navíc na pracovišti ve značné vzdálenosti od místa pobytu, správní orgány hodnotily jako překážku výkonu osobní péče. Žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2020, sp. zn. 5 Ads 66/2018, a navrhl žalobu zamítnout jako nedůvodnou.
10. Žalobce ve své replice sdělil, že pro opečovávanou osobu nebyl třeba stálý dohled, natož dozor. K výčtu evidovanému čerpání volna je třeba připomenout, že je klíčové, zda byly vytvořeny podmínky, a nikoli zda byly využívány. Názor Nejvyššího správního soudu v judikátu citovaném žalobcem neodpovídá současné úpravě. Tvzení, že zrušením předpisu nedošlo k žádné změně právní úpravy, popírá význam právních předpisů. Není rozhodné, zda snad orgány správy sociálního zabezpečení nezamýšlely žádnou jinou změnu než přejmenování právních institutů.

IV.

Obsah správního spisu

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

11. Rozhodnutím PSSZ ze dne 14. 6. 2023, č. j. X, s právní mocí ke dni 26. 7. 2023, bylo stanoveno, že žalobce nelze považovat za osobu pečující o osobu závislou na péči jiné osoby, a to v období od 1. 10. 2013 do 31. 12. 2013 ve smyslu § 5 odst. 1 písm. s) zákona o důchodovém pojištění ve znění účinném do 31. 12. 2013 (výrok I), v období od 1. 1. 2014 do 31. 1. 2014 (výrok II) a v období od 29. 6. 2015 do 20. 9. 2015 (výrok IV) ve smyslu § 5 odst. 2 písm. e) zákona o důchodovém pojištění, ve znění účinném do 31. 1. 2018. Podmínka osobní péče o osobu závislou při výkonu zaměstnání nebo samostatné výdělečné činnosti je totiž považována za splněnou jen tehdy, je-li zaměstnání konáno při zkrácení pracovní doby nebo za jiných takových podmínek, které nebrání řádnému výkonu péče. V ostatních dobách, tj. od 1. 2. 2014 do 31. 3. 2014 (výrok III), od 1. 9. 2016 do 31. 1. 2018 (výrok V) a od 1. 2. 2018 do 7. 4. 2020 (výrok VI), žalobce podmínky § 5 odst. 2 písm. e) a d) zákona o důchodovém pojištění naopak splňoval.
12. Rozhodnutím ČSSZ ze dne 23. 11. 2023, č. j. X, byl dle § 98 správního řádu změněn výrok VI rozhodnutí PSSZ ze dne 14. 6. 2023, č. j. X, tak, že žalobce v plném rozsahu osobně pečoval o svou matku v době od 1. 2. 2018 do 31. 3. 2019 ve smyslu § 5 odst. 2 písm. d) zákona o důchodovém pojištění, a dále byl do rozhodnutí doplněn výrok VII, dle kterého od 1. 4. 2019 do 7. 4. 2020 nelze žalobce považovat za osobu pečující v plném rozsahu o osobu opečovávanou ve smyslu § 5 odst. 2 písm. d) zákona o důchodovém pojištění, neboť o osobu opečovávanou v plném rozsahu pečovala žalobcova manželka, paní X. Výroky I, II, III, IV a V rozhodnutí PSSZ byly beze změny převzaty.
13. Žalobce podal proti rozhodnutí ČSSZ odvolání, konkrétně do výroků I, II a IV a domáhal se změny rozhodnutí tak, aby i v obdobích od 1. 10. 2013 do 31. 12. 2013, od 1. 1. 2014 do 31. 1. 2014 a od 29. 6. 2015 do 20. 9. 2015 byl pokládán za osobu pečující osobně v plném rozsahu o osobu opečovávanou. Argumentace obsažená v doplnění odůvodnění odvolání ze dne 31. 12. 2023 se převážně shoduje se žalobními námitkami.
14. Žalovaný dne 13. 2. 2024 vydal rozhodnutí, kterým odvolání zamítl a rozhodnutí ČSSZ ze dne 23. 11. 2023, č. j. X, potvrdil. Žalovaný se ztotožnil s výhradou žalobce, že nemělo jít o zkrácené přezkumné řízení podle § 98 správního řádu, při kterém se neprovádí dokazování. Jelikož ale byl žalobce srozuměn se závěrem přezkumného řízení, že ho nelze považovat za osobu v plném rozsahu pečující o opečovávanou osobu v době od 1. 4. 2019 do 7. 4. 2020, nedoznal zkráceným řízením žádné újmy. V evidenčním listu důchodového pojištění měl žalobce v roce 2013 jen pět dnů vyloučené doby a v dalších obdobích nebyla evidována žádná vyloučená doba. Z potvrzení zaměstnavatele Accenture Services, s.r.o., ze dne 2. 12. 2022 vyplývá, že žalobce byl u tohoto subjektu zaměstnán na plný pracovní úvazek v období od 15. 11. 2010 do 31. 3. 2014, když od 1. 2. 2014 do 31. 3. 2014 mu nebyla přidělována práce. Podle potvrzení zaměstnavatele ČSSZ ze dne 11. 2. 2019 byl žalobce v době od 29. 6. 2015 do 20. 9. 2015 v plném pracovním úvazku a pracovní činnost nebyla vykonávána z domova. Žalovaný dospěl k závěru, že souběžný výkon zaměstnání na pracovní úvazek, navíc na pracovišti nacházejícím se ve značné vzdálenosti od místa pobytu pečující osoby, je třeba vyhodnotit jako zásadní překážku pro výkon osobní péče. Uznání takto realizované péče za náhradní dobu pojištění by bylo nespravedlivé vůči celodenně pečujícím osobám.

V.

Jednání soudu a právní posouzení věci soudem

15. Městský soud v Praze na základě žaloby, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), přezkoumal napadené rozhodnutí včetně řízení, které jeho vydání

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

předcházelo. Při přezkoumávání rozhodnutí vycházel soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

16. Při jednání u Městského soudu v Praze dne 22. 5. 2025 žalobce a jeho právní zástupce argumentovali shodně jako v podané žalobě a navrhli zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení.
17. Zástupkyně žalovaného s odkazem na odůvodnění napadeného rozhodnutí a na vyjádření k žalobě navrhla zamítnutí žaloby.
18. Podle § 97 odst. 3 správního řádu *rozhodnutí, které bylo vydáno v rozporu s právními předpisy, příslušný správní orgán zruší nebo změní, popřípadě zruší a věc vrátí odvolacímu správnímu orgánu nebo správnímu orgánu prvního stupně; tyto správní orgány jsou vázány právním názorem příslušného správního orgánu.*
19. Podle § 98 správního řádu *jestliže je porušení právního předpisu zjevné ze spisového materiálu, jsou splněny ostatní podmínky pro přezkumné řízení a není zapotřebí vysvětlení účastníků, může příslušný správní orgán provést zkrácené přezkumné řízení. Dokazování se neprovádí. Prvním úkonem správního orgánu při zkráceném přezkumném řízení je vydání rozhodnutí podle § 97 odst. 3.*
20. Podle § 5 odst. 1 písm. s) zákona o důchodovém pojištění, ve znění účinném do 31. 12. 2013, *pojištění jsou při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně účastni osoby pečující osobně o osobu mladší 10 let, která je závislá na péči jiné osoby ve stupni I (lehká závislost), nebo o osobu, která je závislá na péči jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost), pokud spolu žijí v domácnosti; podmínka domácnosti se nevyžaduje, jde-li o blízkou osobu.*
21. Podle § 5 odst. 2 písm. e) zákona o důchodovém pojištění, ve znění účinném do 31. 1. 2018, *pojištění jsou při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně účastny dále osoby pečující osobně o osobu mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni I (lehká závislost), nebo o osobu, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost), pokud spolu žijí v domácnosti; podmínka domácnosti se nevyžaduje, jde-li o blízkou osobu.*
22. Podle § 5 odst. 2 písm. d) zákona o důchodovém pojištění, *pojištění jsou při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně účastny dále osoby pečující osobně o osobu mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni I (lehká závislost), nebo o osobu, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost), pokud spolu žijí v domácnosti; podmínka domácnosti se nevyžaduje, jde-li o blízkou osobu nebo asistenta sociální péče podle § 83 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb.*
23. Soud se nejprve zabýval námitkou žalobce týkající se doručování rozhodnutí PSSZ ze dne 14. 6. 2023, č. j. X a dospěl k závěru, že pochybení při doručování uvedeného rozhodnutí na nesprávnou adresu žalobce nemělo vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, neboť původně nesprávně doručované rozhodnutí bylo žalobci prokazatelně oznámeno ještě před vydáním rozhodnutí ČSSZ ze dne 23. 11. 2023, č. j. X, dne 13. 10. 2023, kdy jej žalobce převzal, měl možnost se s jeho obsahem seznámit a podat proti němu ve stanovené lhůtě odvolání, což však neučinil. Uvedené rozhodnutí tak nabylo právní moci dne 31. 10. 2023. Pokud se jedná o další namítané vady řízení (nesprávně vyznačená doložka právní moci a

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

nesprávně uvedené datum doručení odvolání) tyto byly bez vlivu na zákonnost napadeného rozhodnutí.

24. Soud předně uvádí, že napadené rozhodnutí neshledal nepřezkoumatelným ani nedostatečně odůvodněným. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí je vadou, která souvisí s nedodržením požadavků kladených procesním právním předpisem na výrok a odůvodnění rozhodnutí. Ty jsou upraveny především v § 68 odst. 2, odst. 3 a § 90 správního řádu. S nepřezkoumatelností je spojena i otázka, zda se správní orgán zabýval veškerými skutečnostmi rozhodnými pro posouzení věci. Rozhodnutí je tedy nepřezkoumatelné tehdy, není-li zřejmé, z jakých skutkových závěrů žalovaný vycházel, z jakých podkladů rozhodnutí tyto skutkové závěry učinil a jakými úvahami se řídil při hodnocení podkladů (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu, č. j.: 6 Ads 87/2006-36). Z tohoto hlediska působí nepřezkoumatelnost rozhodnutí, pakliže správní orgán v rozhodnutí neuvede podklady rozhodnutí, z nichž dovedl skutkové závěry (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu, č. j.: 4 Azs 55/2003-51), či jestliže nevypořádal rozpory mezi shromážděnými podklady, tzn., nevysvětlil, proč upřednostnil podklady svědčící o určitém skutkovém závěru na úkor podkladů svědčících o odlišném skutkovém závěru (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu, č. j.: 5 A 48/2001-47). Nepřezkoumatelnost zakládají též nedostatky spočívající v tom, že není zřejmé, jakou právní normu (popř. jaký právní předpis a v jakém časovém znění) správní orgán na věc aplikoval, jak tuto právní normu vyložil a z jakých důvodů má za to, že s ohledem na skutkové okolnosti daného případu na něj lze tuto normu aplikovat. Žádné pochybení ve vyjmenovaných aspektech nepřezkoumatelnosti přitom napadené rozhodnutí nezatěžuje. V projednávaném případě lze jednoznačně vysledovat úsudek žalovaného, který v napadeném rozhodnutí zcela přezkoumatelným způsobem zdůvodnil, když vysvětlil, jakým způsobem, z jakých důvodů a na základě jakých konkrétních ustanovení zákona daný případ řešil. Stejně tak je možné hodnotit i odůvodnění rozhodnutí prvostupňového orgánu, které odpovídá judikатурním požadavkům stran přezkoumatelnosti správního rozhodnutí.
25. V ustanoveních § 5 odst. 1 písm. s) zákona o důchodovém pojištění, ve znění účinném do 31. 12. 2013, § 5 odst. 2 písm. e) zákona o důchodovém pojištění, ve znění účinném do 31. 1. 2018, a § 5 odst. 2 písm. d) zákona o důchodovém pojištění, sice nefiguruje žádný časový rámec rozsahu péče, nicméně žalovaný opodstatněně odkázal na právní závěr rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2020, č. j. 5 Ads 66/2018, že *„podmínka osobní péče ve smyslu § 5 odst. 1 písm. s) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, při výkonu zaměstnání je splněna jen tehdy, je-li zaměstnání konáno při takovém zkrácení pracovní doby nebo za jiných obdobných podmínkách, které nebrání řádnému výkonu osobní péče.“* Citovaný rozsudek tudíž danou úpravu vykládá tak, že obsahuje i požadavek na určitý časový rozsah poskytované péče nezbytný pro získání náhradní doby pojištění, neboť péči poskytovanou při běžném výkonu zaměstnání nepovažuje pro tento účel za dostatečnou. Tato koncepce nebyla v recentní judikatuře Nejvyššího správního soudu opuštěna, o čemž svědčí rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2024, č. j. 7 Ads 109/2023-35.
26. Žalovaný věc posoudil správně, jelikož vycházel ze skutečnosti, že podmínka minimálního časového rozsahu poskytované péče pro účely jejího uznání jako náhradní doby pojištění vyplývá ze smyslu a účelu zákona o důchodovém pojištění. V tomto ohledu je třeba zohlednit skutečnost, že náhradní doba pojištění je již ze své podstaty dobou náhradní, tedy alternativou k základní době pojištění z titulu výdělečné činnosti, ze které se odvádí pojistné na důchodové pojištění. V případě náhradní doby pojištění se toto pojistné neplatí, neboť

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

pojištěná osoba nevykonává výdělečnou činnost, a to z vážných, společensky uznávaných důvodů.

27. Jednotlivé zákonem stanovené důvody pro uznání náhradní doby pojištění uvedené v § 5 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění vylučují výkon výdělečné činnosti zcela (v celodenním rozsahu), případně v rozsahu výkonu zaměstnání nebo samostatné výdělečné činnosti, nebo stanovují podmínku osobního výkonu péče, která předpokládá, že půjde o péči soustavnou a aktivní, kterou časově nelze skloubit s běžným výkonem výdělečné činnosti. Osobám pečujícím o osoby závislé na pomoci jiné osoby stát tímto způsobem za stanovených podmínek uznává a kompenzuje jejich činnost, v důsledku níž nemohou být účastny důchodového pojištění z titulu standardní výdělečné činnosti. Smyslem dané právní úpravy je chránit osobu pečující o osobu závislou na pomoci jiné osoby, nikoli poskytnout náhradní dobu pojištění všem pečujícím osobám bez ohledu na způsob, jakým svou činnost vykonávají. Osobní péče o osobu závislou na pomoci v příslušném stupni závislosti přitom může naplnit charakteristiku vážného, společensky uznávaného důvodu, pro který pečující osoba nevykonává výdělečnou činnost a neodvádí pojistné, pouze za předpokladu, že je vykonávána v určitém časovém rozsahu. V opačném případě, tzn., pokud by postačoval toliko výkon péče v největším rozsahu (bez ohledu na to jakém), by mohla náhradní dobu pojištění získat pečující osoba, která by poskytovala péči např. v rozsahu jedné hodiny denně, pokud by poskytovala péči v největším rozsahu, což však nepochybně není smyslem a účelem zákona o důchodovém pojištění. Z hlediska smyslu a účelu zákona je proto nezbytné, aby náhradní doba pojištění byla pečujícím osobám uznávána jen tehdy, pokud péči ve vztahu ke konkrétní osobě vykonávají osobně a v časovém rozsahu neumožňujícím výkon výdělečné činnosti při běžné (standardní) pracovní době.
28. Soud shrnuje, že podmínka minimálního časového rozsahu poskytované péče vyplývá z platné právní úpravy a je výslovně vyjádřena požadavkem osobní péče. Nejde tudíž o podmínku stanovenou nad zákonný rozsah, jak tvrdí žalobce, čímž pak ani nemohou být porušeny čl. 2 odst. 3 a čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 2 odst. 4 Ústavy České republiky. Podle názoru soudu výkon pracovních povinností v zaměstnaneckém poměru na plný úvazek nedovoluje osobní péči o osobu na ní závislou, neboť pečující osoba se i s připočtením doby cesty na pracoviště a návratu do místa bydliště, resp. místa pobytu opečovávané osoby, stane nedostupnou na osm a více hodin denně.
29. Soud se neztotožňuje s tvrzením žalobce, že orgány správy sociálního zabezpečení nedisponují prostorem pro správní úvahu stran dostatečnosti poskytované péče. Co se týče kontroly, zda ve smyslu § 29 odst. 1 písm. d) zákona č. 108/2006 Sb. způsob poskytované pomoci a její rozsah odpovídá stanovenému stupni závislosti a zda je zaměřena na základní životní potřeby, které podle výsledku posouzení stupně závislosti Institutem posuzování zdravotního stavu není osoba schopna zvládat, tato se vztahuje k využívání příspěvku na péči a s problematikou uznání náhradní doby pojištění nemá nic společného, žádná provázanost se zákonem o důchodovém pojištění neexistuje. Jestliže zákon o důchodovém pojištění nestanoví časový rozsah ani jiné podrobnosti poskytované péče o osobu závislou na pomoci, potom je zcela namístě, aby posuzování dostatečnosti prováděly formou správního uvážení orgány správy sociálního zabezpečení. V rozhodnutí PSSZ, ČSSZ ani v napadeném rozhodnutí není nikde odkazováno na § 2 odst. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění. Námitka postupu podle obsoletní právní úpravy není důvodná.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

30. Soud neshledal pochybení v dotazování zaměstnavatelů ze strany PSSZ tak, aby poskytli údaje k podmínkám žalobcových pracovních poměrů. Jestliže byly zaměstnavatelům kladeny otázky, v jakém rozsahu žalobce vykonával činnost, zda šlo o zkrácený úvazek, jaká byla délka pracovní doby, případně zda měl pracovní dobu upravenou nebo zda byla činnost vykonávána z domova, byly odpovědi na tyto dotazy způsobily postihnout skutečnost, zda žalobce byl schopen poskytnout osobní péči opečovávané osobě v dopoledních a odpoledních hodinách pracovních dnů. Zajištění neodkladných úkonů péče na dálku či formou náhradníka, byť člena rodiny, nenaplnuje požadavek osobní péče. Společný oběd s opečovávanou osobou sice rozděloval dobu, po kterou žalobce jinak nebyl v blízkosti opečovávané osoby, nicméně se nejví dostatečným pro vyvození závěru o vykonávání osobní péče o osobu závislou na pomoci. Záznamy z docházkového systému by toliko dokumentovaly fyzickou nepřítomnost žalobce na pracovišti, nicméně nedokládaly by skutečnost, že se žalobce přemístil za opečovávanou osobou, poskytl jí potřebnou péči a poté se navrátil na pracoviště. Jestliže žalobcovy pracovní úkoly byly takového charakteru, aby se na ně mohl připravit z domova, potom ani v tomto případě nemůže být bez dalšího učiněn závěr o vykonávání osobní péče o osobu závislou na pomoci.
31. Otázka posuzování kvality poskytované osobní péče netvoří předmět správního řízení ve věci zhodnocení doby a rozsahu péče o opečovávanou osobu. Soud v tomto směru zastává názor, že vyhovění potřebám a přáním opečovávané osoby je ryze subjektivní kategorií vylučující zařazení do případných mantinelů nebo standardů. Naopak časový rámec rozsahu péče představuje jedinou a správně nastavenou objektivní kategorii pro rozhodování orgánů správy sociálního zabezpečení. Naproti tomu žalobcem zmiňované vodítko spočívající v porovnání výše poskytovaného příspěvku a minimální mzdy soud shledává zavádějícím a ve věci nepoužitelným.
32. Soud uzavírá, že napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě dostatečně zjištěného skutkového stavu věci, který má oporu ve spise, žalovaný dostatečným, srozumitelným a přezkoumatelným způsobem uvedl, na základě jakých skutečností a úvah dospěl k závěrům uvedeným v napadeném rozhodnutí, věc správně právně posoudil a vycházel při tom z platné právní úpravy. Žalobci nelze přisvědčit, že by řízení a napadené rozhodnutí žalovaného, jakož i rozhodnutí ČSSZ, byla stížena namítanými vadami. Taktéž nebylo prokázáno tvrzení žalobce o záměrném vedení řízení tím způsobem, aby mu byla způsobena materiální škoda.

VI.

Závěr a náklady řízení

33. S ohledem na shora uvedené dospěl soud k závěru, že žaloba nebyla podána důvodně, a proto ji podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
34. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., když žalobce ve věci úspěch neměl a žalovanému žádné prokazatelné náklady řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 22. května 2025

JUDr. Dana Černá v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje X.